Львівський професійний коледж
готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НМР
_____ Марія СКОРОБОГАТА
26 серпня 2024 р.

Методичні матеріали для проведення самостійної роботи з дисципліни «Основи фінансової грамотності»

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа»

Підготувала:
Викладач Кондратюк І.В.

Погоджено на засіданні циклової комісії викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання ресторанного сервісу
Протокол № 01 від 26 серпня 2024 р.

Голова циклової комісії _____ Марта ПОЛІЩАК

Львів 2024

Самостійна робота № 1

Тема: Історія гривні. Шлях відновлення історичної справедливості.

Мета: Ознайомитися з історією національної валюти України — гривні, зрозуміти її роль у формуванні фінансової системи держави та економічної незалежності. Вивчити процес відновлення гривні в 1996 році та її значення для стабілізації економіки та розвитку підприємництва.

Завдання:

1. **Опрацювати теоретичний матеріал про історію гривні:**
   - Походження назви «гривня» в історичній традиції Київської Русі;
   - Використання гривні як грошової одиниці в середньовіччі;
   - Роль гривні в національній ідентичності України;
   - Причини введення національної валюти у 1996 році;
   - Процес грошової реформи та стабілізації економіки.
2. **Дослідити значення гривні для фінансової системи:**
   - Формування національної грошової політики;
   - Контроль за інфляцією та стабілізація цін;
   - Підтримка функціонування підприємств і банківської системи;
   - Вплив на довіру населення та інвесторів.
3. **Навести приклади практичного застосування знань про гривню у фінансовій діяльності підприємств:**
   - Розрахунки за поставки сировини та продуктів харчування у національній валюті;
   - Планування витрат і доходів у гривнях на готельно-ресторанному підприємстві;
   - Контроль грошових потоків та облік доходів і витрат у національній валюті.

Питання для самоконтролю:

1. Коли була відновлена національна валюта України — гривня?
2. Яке історичне походження назви «гривня»?
3. Чому введення гривні було важливим кроком для економічної стабілізації України?
4. Як наявність національної валюти впливає на діяльність підприємств?
5. У чому роль гривні у забезпеченні довіри населення та інвесторів?
6. Наведіть приклад використання гривні у фінансовому плануванні готельно-ресторанного підприємства.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про Національний банк України» (оновлено 2021).
2. Яресько Н. Фінанси України: історія та сучасність. – К.: Либідь, 2022.
3. Банкноти і монети України: історія та сучасність. – К.: Національний банк України, 2021.
4. Історія грошей в Україні / Колеснікова Т. – К.: Академія, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – історія гривні https://bank.gov.ua/ua/about/history
2. Освітній портал «Фінансова грамотність для студентів» https://finlit.gov.ua

3. Вікіпедія – Гривня https://uk.wikipedia.org/wiki/Гривня

Самостійна робота № 2

Тема: Елементи захисту гривні від фальшування.

Мета: Ознайомитися з основними елементами захисту банкнот національної валюти України — гривні. Сформувати розуміння важливості захисних технологій у забезпеченні стабільності фінансової системи держави та довіри населення до національної валюти.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про захист гривні від підробок:

- Значення захисту грошових знаків у фінансовій системі держави;
- Основні елементи захисту сучасних банкнот гривні;
- Водяні знаки та захисна стрічка як способи перевірки справжності;
- Мікротекст, оптично-змінні елементи та спеціальні фарби;
- Рельєфний друк, який можна відчути на дотик;
- Ультрафіолетові елементи, що перевіряються за допомогою спеціальних детекторів;
- Роль Національного банку України у забезпеченні захисту грошових знаків.

2. Дослідити значення системи захисту гривні для фінансової безпеки держави:

- Запобігання поширенню фальшивих банкнот;
- Підтримка довіри населення до національної валюти;
- Захист економіки від фінансових злочинів;
- Підвищення надійності готівкових розрахунків;
- Контроль грошового обігу банками та підприємствами.

3. Навести приклади практичного застосування знань про захист гривні у діяльності підприємств готельно-ресторанної сфери:

- Перевірка справжності банкнот під час розрахунків із клієнтами;
- Використання детекторів валют у касах готелів і ресторанів;
- Контроль готівкових операцій у касі підприємства;
- Навчання персоналу визначати ознаки підроблених банкнот;
- Забезпечення фінансової безпеки підприємства при готівкових розрахунках.

Питання для самоконтролю:

1. Чому важливо захищати банкноти від фальшування?
2. Які основні елементи захисту мають сучасні банкноти гривні?
3. Що таке водяний знак і як він допомагає визначити справжність банкноти?
4. Яку роль відіграє Національний банк України у боротьбі з підробками грошей?
5. Як підприємства можуть перевіряти справжність банкнот?
6. Чому працівникам готельно-ресторанної сфери важливо знати елементи захисту гривні?

Список використаної літератури:

1. Фінансова грамотність: навчальний посібник / за ред. О. Пилипенка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
2. Лютенко І. Фінансова система України: сучасні тенденції розвитку. – Київ: Либідь, 2023.
3. Національний банк України. Банкноти та монети України: довідкове видання. – Київ, 2021.
4. Шелудько В. Фінансовий ринок: підручник. – Київ: Знання, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України. Захисні елементи банкнот гривні https://bank.gov.ua/ua/uah
2. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
3. Національний банк України. Готівковий обіг та перевірка справжності банкнот https://bank.gov.ua/ua/cash
4. Міністерство фінансів України – фінансова система України https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 3

Тема: Корпоративні бенефіти: досвід українських компаній

Мета: Ознайомитися з поняттям корпоративних бенефітів, їх видами та значенням для мотивації працівників. Дослідити практику використання соціальних пакетів у сучасних українських компаніях та визначити їх вплив на ефективність роботи підприємств.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про корпоративні бенефіти

- Поняття корпоративних бенефітів та їх значення для працівників;
- Соціальний пакет як елемент мотивації персоналу;
- Основні види корпоративних бенефітів:
  - фінансові (бонуси, премії, компенсації);
  - соціальні (медичне страхування, відпустки, лікарняні);
  - професійні (навчання, підвищення кваліфікації);
- Роль корпоративної культури у формуванні системи мотивації працівників.

Корпоративні бенефіти — це додаткові переваги, які роботодавець надає працівникам окрім заробітної плати. Вони сприяють підвищенню мотивації персоналу, зменшенню плинності кадрів та формуванню позитивного іміджу компанії.

Дослідження українського ринку праці показують, що компанії можуть витрачати на соціальні пакети **від 20 000 до 50 000 грн на одного працівника на рік**, а інколи і більше залежно від галузі.

2. Дослідити досвід українських компаній щодо надання корпоративних бенефітів

Сучасні українські компанії активно використовують різні програми підтримки працівників. Найпоширенішими бенефітами є:

- оплачувані відпустки та лікарняні;
- медичне страхування працівників;

- компенсація витрат на навчання або курси;
- гнучкий графік роботи або дистанційна робота;
- компенсація витрат на харчування;
- абонементи у спортивні зали;
- корпоративні заходи та тімбілдинги.

Останніми роками система бенефітів в Україні змінюється. Компанії все більше приділяють увагу **психологічному здоров'ю працівників, підтримці військових та їхніх сімей, а також соціальним програмам допомоги**.

У 2025 році деякі компанії витрачають на програми лояльності та бенефіти до **65 000 грн на одного працівника на рік**, що демонструє зростання уваги до мотивації персоналу.

3. Навести приклади використання корпоративних бенефітів у підприємствах готельно-ресторанної сфери

У сфері готельно-ресторанного бізнесу корпоративні бенефіти також відіграють важливу роль, адже якість обслуговування значною мірою залежить від мотивації персоналу.

Приклади бенефітів:

- безкоштовне або пільгове харчування працівників ресторану;
- забезпечення форменим одягом персоналу;
- премії за якість обслуговування гостей;
- знижки на проживання у готелях мережі для працівників;
- навчання персоналу стандартам сервісу;
- організація корпоративних заходів та тренінгів.

Такі програми допомагають підвищити продуктивність працівників та покращити якість сервісу.

Питання для самоконтролю

1. Що таке корпоративні бенефіти?
2. Які види корпоративних бенефітів існують?
3. Чому компанії впроваджують соціальні пакети для працівників?
4. Які бенефіти найчастіше використовують українські компанії?
5. Як корпоративні бенефіти впливають на мотивацію працівників?
6. Наведіть приклад корпоративних бенефітів у готельно-ресторанному бізнесі.

Список використаної літератури:

1. Балабанова Л. **Управління персоналом.** – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
2. Колот А., Герасименко О. **Соціально-трудові відносини та мотивація персоналу.** – Київ: КНЕУ, 2021.
3. Грішнова О. **Економіка праці та соціально-трудові відносини.** – Київ: Знання, 2023.
4. Управління персоналом у сфері послуг / за ред. І. Петрової. – Київ: Ліра-К, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. Дослідження корпоративних бенефітів в Україні https://vctr.media
2. Портал з ринку праці та HR-досліджень https://work.ua
3. HR-спільнота та дослідження корпоративної культури https://cases.media
4. Портал HR-бренду України https://hr-brand.com

Самостійна робота № 4

Тема: Податкова соціальна пільга: правила застосування.

Мета: Ознайомитися з поняттям податкової соціальної пільги, умовами її застосування та значенням для зменшення податкового навантаження на громадян. Вивчити порядок надання пільги та її роль у системі оподаткування доходів фізичних осіб.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про податкову соціальну пільгу

- Поняття податкової соціальної пільги;
- Нормативно-правове регулювання податкової соціальної пільги в Україні;
- Умови отримання податкової соціальної пільги;
- Категорії громадян, які мають право на підвищену податкову пільгу;
- Порядок оформлення податкової соціальної пільги на підприємстві.

Податкова соціальна пільга (ПСП) — це право платника податку на зменшення оподатковуваного доходу, з якого сплачується податок на доходи фізичних осіб. Метою пільги є зменшення податкового навантаження на громадян із невисокими доходами та підтримка соціально вразливих категорій населення.

2. Дослідити правила застосування податкової соціальної пільги

- Пільга застосовується лише до заробітної плати працівника;
- Працівник повинен подати заяву роботодавцю про застосування пільги;
- Податкова соціальна пільга застосовується лише за одним місцем роботи;
- Пільга надається, якщо дохід працівника не перевищує встановлений законодавством граничний розмір;
- Підвищені пільги надаються окремим категоріям громадян (батькам з дітьми, особам з інвалідністю, учасникам бойових дій тощо).

Податкова соціальна пільга сприяє підвищенню рівня соціального захисту громадян та стимулює легальну зайнятість населення.

3. Навести приклади застосування податкової соціальної пільги у діяльності підприємств

- Нарахування заробітної плати працівникам із застосуванням податкової пільги;
- Зменшення суми податку на доходи фізичних осіб при нарахуванні зарплати;
- Ведення бухгалтерського обліку застосування податкових пільг;
- Інформування працівників про можливість отримання податкової соціальної пільги;
- Використання пільги працівниками підприємств готельно-ресторанної сфери.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке податкова соціальна пільга?
2. Хто має право на застосування податкової соціальної пільги?
3. Які умови отримання податкової соціальної пільги?
4. До яких доходів застосовується податкова соціальна пільга?
5. Чому податкова соціальна пільга є важливою для працівників?
6. Як податкова соціальна пільга впливає на розмір податку на доходи фізичних осіб?

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України. – Київ, чинна редакція, 2021–2025.
2. Кучерявенко М. П. **Податкове право України.** – Київ: Право, 2022.
3. Соколовська А. **Податкова система України: теорія та практика.** – Київ: КНЕУ, 2023.
4. Фінансова грамотність: навчальний посібник / за ред. О. Пилипенка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. Державна податкова служба України – податкова соціальна пільга https://tax.gov.ua
2. Міністерство фінансів України – податкова політика https://mof.gov.ua
3. Офіційний портал законодавства України https://zakon.rada.gov.ua
4. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua

Самостійна робота № 5

Тема: Регулювання діяльності фінансових посередників

Мета: Ознайомитися з поняттям фінансових посередників, їх роллю у фінансовій системі держави та основними механізмами регулювання їх діяльності. Вивчити функції державних органів, які здійснюють контроль за фінансовим ринком.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про фінансових посередників

- Поняття фінансових посередників та їх роль у фінансовій системі;
- Основні види фінансових посередників;
- Функції фінансових посередників у ринковій економіці;
- Значення фінансового посередництва для розвитку економіки;
- Необхідність державного регулювання фінансового ринку.

Фінансові посередники — це установи, які здійснюють перерозподіл фінансових ресурсів між тими, хто має тимчасово вільні кошти, і тими, хто потребує фінансування. До таких установ належать банки, страхові компанії, кредитні спілки, інвестиційні фонди та інші фінансові організації.

2. Дослідити систему регулювання діяльності фінансових посередників

- Роль держави у регулюванні фінансового ринку;
- Основні органи регулювання фінансової системи України;
- Ліцензування діяльності фінансових установ;
- Контроль за дотриманням фінансового законодавства;
- Захист прав споживачів фінансових послуг.

Основними органами державного регулювання фінансового ринку України є
Національний банк України,
Міністерство фінансів України та
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Ці установи забезпечують стабільність фінансової системи, здійснюють контроль за діяльністю фінансових установ та захищають інтереси споживачів фінансових послуг.

3. Навести приклади діяльності фінансових посередників у сфері підприємництва

- Банківське кредитування підприємств;
- Страхування майна та відповідальності підприємств;
- Інвестування коштів через інвестиційні фонди;
- Обслуговування розрахунків між підприємствами;
- Фінансова підтримка розвитку бізнесу.

Для підприємств готельно-ресторанної сфери фінансові посередники відіграють важливу роль, оскільки забезпечують доступ до кредитних ресурсів, страхування майна та фінансових ризиків, а також сприяють розвитку підприємницької діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Хто такі фінансові посередники?
2. Які основні види фінансових посередників існують?
3. Чому необхідне державне регулювання фінансового ринку?
4. Які органи здійснюють контроль за фінансовою системою України?
5. Яку роль фінансові посередники відіграють у розвитку підприємництва?
6. Наведіть приклад взаємодії підприємства з фінансовими посередниками.

Список використаної літератури:

1. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
2. Коваленко В. Фінансовий ринок України. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
3. Лютенко І. Фінансова система та фінансовий ринок. – Київ: Либідь, 2021.
4. Фінансова грамотність: навчальний посібник / за ред. О. Пилипенка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – регулювання фінансового ринку https://bank.gov.ua
2. Міністерство фінансів України – фінансова політика держави https://mof.gov.ua

3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку – регулювання фондового ринку
   https://www.nssmc.gov.ua
4. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua

Самостійна робота № 6

Тема: Захист прав споживачів фінансових послуг.

Мета: Ознайомитися з правами споживачів фінансових послуг та механізмами їх захисту. Вивчити роль державних органів у забезпеченні прозорості та надійності фінансового ринку, а також сформувати розуміння відповідальності фінансових установ перед клієнтами.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про захист прав споживачів фінансових послуг

- Поняття фінансових послуг та їх види;
- Права споживачів фінансових послуг;
- Законодавча база захисту прав споживачів;
- Принципи прозорості та відповідальності фінансових установ;
- Роль державних органів у захисті прав клієнтів фінансових установ.

Фінансові послуги — це операції, пов’язані з управлінням грошовими коштами, зокрема банківські операції, страхування, кредитування, інвестиційні послуги. Споживачі таких послуг мають право на отримання повної та достовірної інформації про умови договорів, тарифи та ризики.

2. Дослідити механізми захисту прав споживачів фінансових послуг

- Інформування клієнтів про умови фінансових договорів;
- Контроль за діяльністю фінансових установ;
- Розгляд звернень та скарг клієнтів;
- Відповідальність фінансових установ за порушення прав споживачів;
- Фінансова освіта населення як інструмент захисту прав споживачів.

В Україні важливу роль у захисті прав споживачів фінансових послуг відіграє Національний банк України, який контролює діяльність банків та небанківських фінансових установ, а також розглядає звернення громадян щодо порушення їхніх прав.

3. Навести приклади захисту прав споживачів фінансових послуг у практичній діяльності

- подання скарги до банку або фінансової установи;
- звернення до регулятора фінансового ринку;
- перевірка умов кредитного договору перед підписанням;
- отримання консультацій щодо фінансових послуг;
- використання інформаційних ресурсів для підвищення фінансової грамотності.

Знання своїх прав допомагає громадянам уникати фінансових ризиків та приймати більш обґрунтовані рішення щодо використання фінансових продуктів.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке фінансові послуги?
2. Які права мають споживачі фінансових послуг?
3. Які органи здійснюють захист прав споживачів фінансових послуг?
4. Чому важливо уважно читати умови фінансових договорів?
5. Які дії може вжити споживач у разі порушення його прав?
6. Як фінансова грамотність допомагає захистити права споживачів?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про захист прав споживачів» – чинна редакція, 2021–2025.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Фінансовий ринок України. – Київ: Центр навчальної літератури, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – захист прав споживачів фінансових послуг https://bank.gov.ua
2. Міністерство фінансів України – фінансова політика та регулювання https://mof.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Офіційний портал законодавства України https://zakon.rada.gov.ua

Самостійна робота № 6

Тема: Захист прав споживачів фінансових послуг.

Мета: Ознайомитися з основними правами споживачів фінансових послуг, механізмами їх захисту та роллю державних органів у забезпеченні прозорості фінансового ринку. Сформувати уявлення про відповідальність фінансових установ перед клієнтами та значення фінансової грамотності для захисту власних інтересів.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про захист прав споживачів фінансових послуг

- Поняття фінансових послуг та їх основні види;
- Права споживачів фінансових послуг;
- Законодавче регулювання захисту прав споживачів;
- Принципи прозорості та відповідальності фінансових установ;
- Значення фінансової грамотності для споживачів фінансових послуг.

Фінансові послуги — це послуги, пов’язані з управлінням фінансовими ресурсами, до яких належать банківські операції, кредитування, страхування, інвестиційні операції та інші фінансові операції. Споживачі таких послуг мають право отримувати повну та достовірну інформацію про умови договору, тарифи, комісії та можливі ризики.

2. Дослідити механізми захисту прав споживачів фінансових послуг

- отримання повної інформації про фінансову послугу перед укладенням договору;
- право на прозорі умови договору;
- можливість подання скарг до фінансової установи;
- звернення до державних органів для захисту прав;
- контроль за діяльністю фінансових установ.

Важливу роль у захисті прав споживачів фінансових послуг відіграє
Національний банк України, який здійснює регулювання та нагляд за банками і небанківськими фінансовими установами, а також розглядає звернення громадян щодо порушення їхніх прав.

3. Навести приклади захисту прав споживачів фінансових послуг у практичній діяльності

- уважне ознайомлення з умовами кредитного договору перед його підписанням;
- перевірка інформації про фінансову установу;
- звернення до банку або страхової компанії з письмовою заявою у разі порушення умов договору;
- подання скарги до регулятора фінансового ринку;
- використання освітніх ресурсів для підвищення фінансової грамотності.

Для громадян знання своїх прав дозволяє уникати фінансових ризиків, запобігати шахрайству та приймати обґрунтовані фінансові рішення.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке фінансові послуги?
2. Які права мають споживачі фінансових послуг?
3. Які органи здійснюють захист прав споживачів фінансових послуг?
4. Чому важливо уважно читати фінансові договори?
5. Які дії може вжити споживач у разі порушення його прав?
6. Яке значення має фінансова грамотність для захисту прав споживачів?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про захист прав споживачів» – чинна редакція, 2021–2025.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Фінансовий ринок України. – Київ: Центр навчальної літератури, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – захист прав споживачів фінансових послуг https://bank.gov.ua
2. Міністерство фінансів України – фінансова політика держави https://mof.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Офіційний портал законодавства України https://zakon.rada.gov.ua

Самостійна робота № 7

Тема: Поняття складного відсотка та його переваги для довгострокових заощаджень

Мета: Ознайомитися з поняттям складного відсотка, принципом його нарахування та значенням для накопичення коштів у довгостроковій перспективі. Сформувати розуміння ролі складного відсотка у фінансовому плануванні та заощадженнях.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про складний відсоток

- Поняття відсотка та його роль у фінансових операціях;
- Визначення складного відсотка;
- Принцип нарахування складного відсотка;
- Відмінність між простим і складним відсотком;
- Значення складного відсотка для накопичення заощаджень.

Складний відсоток — це спосіб нарахування відсотків, за якого відсотки додаються до основної суми коштів, і в наступному періоді відсотки нараховуються вже на збільшену суму.

Такий механізм дозволяє поступово збільшувати розмір заощаджень, оскільки дохід приносить не лише початковий вклад, але й раніше нараховані відсотки.

2. Дослідити переваги складного відсотка для довгострокових заощаджень

- можливість збільшення доходу з часом;
- ефект накопичення відсотків;
- стимулювання довгострокового інвестування;
- підвищення фінансової стабільності громадян;
- формування фінансової подушки безпеки.

Складний відсоток широко використовується у банківських депозитах, інвестиційних фондах та інших фінансових інструментах. Завдяки йому навіть невеликі регулярні внески можуть з часом перетворитися на значні накопичення.

3. Навести приклади застосування складного відсотка у фінансовій діяльності

- розміщення коштів на депозитних рахунках у банках;
- інвестування у фінансові інструменти з капіталізацією відсотків;
- довгострокові накопичувальні програми;
- планування особистих заощаджень.

Банківські установи, що працюють під наглядом
Національний банк України, пропонують різні депозитні програми, у яких використовується механізм нарахування складного відсотка.

Приклад розрахунку:

Приклад:
Якщо покласти **10 000 грн** на депозит під **10 % річних** з капіталізацією відсотків, то:

- після 1 року:
  10 000 + 10 % = **11 000 грн**
- після 2 років:
  11 000 + 10 % = **12 100 грн**
- після 3 років:
  12 100 + 10 % = **13 310 грн**

Таким чином, відсотки нараховуються не лише на початкову суму, а й на вже отриманий дохід.

Питання для самоконтролю

1. Що таке складний відсоток?
2. Чим складний відсоток відрізняється від простого?
3. Які переваги має використання складного відсотка?
4. У яких фінансових операціях застосовується складний відсоток?
5. Чому складний відсоток важливий для довгострокових заощаджень?
6. Наведіть приклад використання складного відсотка у банківських депозитах.

Список використаної літератури:

1. Пилипенко О. Фінансова грамотність. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Базилевич В. Фінанси. – Київ: Знання, 2021.
4. Мних Є. Фінансовий менеджмент. – Київ: КНЕУ, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – фінансова освіта та банківські продукти
   https://bank.gov.ua
2. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
3. Портал фінансових знань для громадян
   https://minfin.com.ua
4. Офіційний портал законодавства України
   https://zakon.rada.gov.ua

Самостійна робота № 8

Тема: Депозити: поняття, види, дохідність.

Мета: Ознайомитися з поняттям банківських депозитів, їх основними видами та принципами нарахування доходу. Сформувати розуміння ролі депозитів у збереженні та

примноженні коштів, а також значення депозитних операцій у фінансовій системі держави.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про банківські депозити

- Поняття депозиту та його економічна сутність;
- Основні функції депозитів у фінансовій системі;
- Учасники депозитних операцій;
- Роль банківських депозитів у заощадженнях населення;
- Законодавче регулювання депозитної діяльності.

Депозит (банківський вклад) — це грошові кошти, які фізична або юридична особа передає банку на певний строк або без визначеного строку з метою їх збереження та отримання доходу у вигляді відсотків.

Банківські депозити є одним із найпоширеніших інструментів заощадження коштів. Вони дозволяють не лише зберігати гроші, але й отримувати додатковий дохід.

2. Дослідити основні види депозитів

Основними видами банківських депозитів є:

- **Строкові депозити** — кошти розміщуються на визначений термін (наприклад, 3, 6 або 12 місяців);
- **Депозити до запитання** — вкладник може зняти кошти у будь-який час;
- **Накопичувальні депозити** — передбачають можливість регулярного поповнення рахунку;
- **Ощадні депозити** — використовуються для довгострокового накопичення коштів.

Діяльність банків щодо залучення депозитів контролюється
Національний банк України, який забезпечує стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників.

3. Дослідити дохідність депозитів

Дохідність депозиту визначається відсотковою ставкою, яку банк нараховує на вкладені кошти. Основні фактори, що впливають на дохідність депозитів:

- строк розміщення коштів;
- розмір депозиту;
- умови поповнення або дострокового зняття коштів;
- економічна ситуація в країні.

Відсотки можуть нараховуватися:

- **щомісяця**;
- **щокварталу**;
- **у кінці строку депозиту**;
- **з капіталізацією відсотків** (коли відсотки додаються до основної суми).

4. Навести приклад використання депозиту

Приклад:

Громадянин розміщує **20 000 грн** на депозит під **12 % річних** строком на **1 рік**.

Розрахунок доходу:

20 000 × 12 % = **2 400 грн**

Отже, через рік вкладник отримає:

20 000 + 2 400 = **22 400 грн**

Такий спосіб збереження коштів дозволяє отримати додатковий дохід та захистити заощадження від інфляції.

Питання для самоконтролю

1. Що таке банківський депозит?
2. Які основні види депозитів існують?
3. Від чого залежить дохідність депозиту?
4. Хто здійснює контроль за діяльністю банків в Україні?
5. Що таке капіталізація відсотків?
6. Чому депозити є популярним інструментом заощаджень?

Список використаної літератури:

1. Базилевич В. Фінанси. – Київ: Знання, 2021.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Банківська система України. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – банківська система та депозитні продукти https://bank.gov.ua
2. Міністерство фінансів України https://mof.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Портал фінансової інформації https://minfin.com.ua

Самостійна робота № 9

Тема: Споживчий кошик: що входить та як змінюється його вартість.

Мета: Ознайомитися з поняттям споживчого кошика, його складом, факторами зміни вартості та роллю у визначенні рівня життя населення та інфляційних процесів.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про споживчий кошик

- Поняття споживчого кошика;
- Призначення споживчого кошика у соціально-економічній політиці;
- Склад споживчого кошика: продукти харчування, непродовольчі товари, послуги;
- Використання споживчого кошика для визначення прожиткового мінімуму;
- Вплив інфляції на зміну вартості споживчого кошика.

Споживчий кошик — це набір товарів і послуг, які необхідні для забезпечення мінімальних потреб людини протягом певного періоду. До нього входять основні продукти харчування, одяг, медичні послуги, транспорт та інші життєво необхідні товари та послуги.

2. Дослідити фактори зміни вартості споживчого кошика

- зміни цін на продукти харчування та непродовольчі товари;
- зміни вартості житлово-комунальних послуг;
- економічна ситуація та інфляційні процеси;
- соціальні та демографічні чинники;
- сезонні коливання цін.

В Україні споживчий кошик переглядається щороку, а його вартість використовується для визначення прожиткового мінімуму та індексації соціальних виплат. (Державна служба статистики України)

3. Навести приклади практичного застосування знань про споживчий кошик

- планування бюджету сім'ї з урахуванням вартості основних товарів та послуг;
- оцінка рівня життя населення;
- розрахунок соціальних допомог та виплат;
- аналіз інфляції та змін у цінах на товари і послуги;
- використання даних споживчого кошика у підприємницькій діяльності для оцінки попиту.

Для підприємств готельно-ресторанної сфери знання структури споживчого кошика допомагає правильно планувати меню, ціни та маркетингову стратегію з урахуванням споживчих витрат.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке споживчий кошик?
2. Які основні групи товарів і послуг входять до споживчого кошика?
3. Як використовується споживчий кошик для визначення прожиткового мінімуму?
4. Які фактори впливають на зміну вартості споживчого кошика?
5. Чому споживчий кошик важливий для аналізу інфляції?
6. Наведіть приклад застосування знань про споживчий кошик у плануванні бюджету.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Соціально-економічні показники. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Економіка та фінанси: сучасний стан та перспективи. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Державна служба статистики України – споживчий кошик https://ukrstat.gov.ua
2. Міністерство економіки України – економічна політика https://me.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Офіційний портал законодавства України https://zakon.rada.gov.ua

Самостійна робота №10

Тема: Дія. Освіта: 10 запитань фінансовому коучу.

Мета: Ознайомитися з основними принципами фінансової грамотності, навчитися ставити практичні питання фінансовому коучу та застосовувати отримані знання у повсякденному житті та професійній діяльності.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про фінансового коуча та принципи фінансової грамотності

- Поняття фінансового коучингу та роль фінансового коуча;
- Основні принципи фінансової грамотності: планування бюджету, облік доходів і витрат, накопичення та інвестування;
- Як фінансовий коуч допомагає у прийнятті фінансових рішень;
- Види питань, які можна ставити фінансовому коучу: щодо особистих фінансів, сімейного бюджету, заощаджень, кредитів та інвестицій;
- Переваги отримання консультацій від фінансового коуча для розвитку фінансової грамотності.

Фінансовий коуч – це фахівець, який допомагає людині або сім'ї ефективно керувати своїми фінансами, розробляти план доходів і витрат, знаходити шляхи накопичення та інвестування, а також формувати правильні фінансові звички.

2. Дослідити практичне застосування знань про фінансовий коучинг

- Формування сімейного або особистого бюджету;
- Вибір фінансових продуктів (депозити, кредити, страхування) відповідно до цілей;
- Оптимізація витрат і визначення пріоритетів у фінансах;
- Планування коротко- та довгострокових заощаджень;

- Прийняття обґрунтованих рішень щодо інвестицій та фінансових ризиків.

Для студентів та майбутніх спеціалістів готельно-ресторанної сфери знання про фінансовий коучинг допомагає краще управляти особистими фінансами, оцінювати витрати на професійний розвиток та планувати бюджет підприємства або команди.

3. Скласти 10 запитань фінансовому коучу

1. Як правильно планувати щомісячний бюджет студенту?
2. Які основні методи контролю витрат і доходів?
3. Як накопичувати гроші для великих покупок або подорожей?
4. Що таке «фінансові цілі» і як їх правильно визначити?
5. Як оцінити ризики при оформленні кредиту чи кредитної картки?
6. Які інструменти інвестування підходять для початківця?
7. Як уникнути боргової пастки та заборгованості?
8. Чи варто відкривати депозит, і як обрати банк для цього?
9. Як фінансово підготуватися до непередбачуваних витрат?
10. Які звички допомагають покращити фінансову грамотність щодня?

Питання для самоконтролю:

1. Хто такий фінансовий коуч і яку роль він виконує?
2. Які основні принципи фінансової грамотності?
3. Як консультація фінансового коуча допомагає в управлінні особистими фінансами?
4. Які практичні навички можна отримати від фінансового коуча?
5. Як фінансовий коуч допомагає планувати бюджет і накопичення?
6. Наведіть приклад запитання до фінансового коуча щодо інвестицій.
7. Як консультації фінансового коуча впливають на формування фінансових звичок?
8. Які помилки у фінансах допомагає уникати коуч?
9. Чому важливо ставити конкретні запитання фінансовому коучу?
10. Як знання про фінансовий коучинг корисні для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Основи фінансової грамотності та управління особистими фінансами. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
2. Міністерство економіки України – освіта та фінанси
   https://me.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua

4. Національний банк України – фінансова обізнаність https://bank.gov.ua

Самостійна робота №11

Тема: Причини для позики та контроль за рівнем заборгованості

Мета: Ознайомитися з основними причинами, через які люди або підприємства беруть позики, вивчити методи контролю за рівнем заборгованості та оцінку фінансових ризиків.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про позики та заборгованість

- Поняття позики та кредиту;
- Основні причини для отримання позики:
  - Необхідність фінансування термінових витрат;
  - Накопичення капіталу для великих покупок (нерухомість, транспорт);
  - Розвиток бізнесу або професійної діяльності;
  - Фінансування освіти чи підвищення кваліфікації;
  - Ліквідація тимчасового дефіциту бюджету.
- Види позик: споживчі кредити, іпотечні кредити, кредитні картки, мікрокредити;
- Поняття заборгованості та відповідальності за її погашення;
- Ризики надмірної заборгованості та наслідки невчасного погашення.

Позика – це тимчасове отримання коштів або товарів з обов’язком повернути їх у визначений термін із можливими відсотками. Заборгованість – це загальна сума невиплачених зобов’язань позичальника.

2. Дослідити контроль за рівнем заборгованості

- Планування бюджету та врахування регулярних платежів за позиками;
- Визначення допустимого рівня заборгованості (загалом не більше 30–40% доходу на обслуговування боргів);
- Своєчасне погашення кредитів та відсотків;
- Використання інструментів фінансового контролю: таблиці витрат, додатки для управління боргами;
- Ведення обліку кредитів та термінів платежів для уникнення штрафів і підвищених відсотків;
- Регулярний перегляд фінансового стану та коригування планів у разі змін доходів чи витрат.

Контроль за рівнем заборгованості допомагає уникнути надмірного кредитного навантаження, зберегти фінансову стабільність та позитивну кредитну історію.

3. Навести приклади практичного застосування знань

- Студент або працівник планує отримання споживчого кредиту з урахуванням доходів та витрат;
- Власник малого бізнесу обирає кредит для розвитку підприємства, оцінюючи фінансові ризики;

- Використання кредитного калькулятора для оцінки максимально допустимого боргу;
- Контроль за термінами погашення боргів через мобільні додатки або банківські сервіси;
- Аналіз кредитної історії перед отриманням нового кредиту або позики.

Для фахівців готельно-ресторанної сфери знання контролю за боргами допомагає грамотно планувати фінансові витрати закладу та уникати перевантаження кредитами.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке позика та які її основні види?
2. Які основні причини для отримання позики?
3. Що таке заборгованість та чим вона небезпечна?
4. Які методи контролю за рівнем заборгованості існують?
5. Як визначити допустимий рівень заборгованості?
6. Чому важливо вести облік кредитів і термінів їх погашення?
7. Як надмірна заборгованість впливає на фінансову стабільність?
8. Наведіть приклад практичного використання контролю за боргами для сімейного бюджету.
9. Як кредитна історія впливає на можливість отримання нової позики?
10. Які інструменти допомагають ефективно контролювати борги?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова обізнаність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Управління особистими фінансами та позиками. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національний банк України – кредити та позики
   https://bank.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
4. Міністерство економіки України – економічна політика та фінансові послуги
   https://me.gov.ua

Самостійна робота №12

Тема: Віртуальна екскурсія Музею грошей НБУ на тему «Кредитні відносини від античності до сьогодення»

Мета: Ознайомитися з історією кредитних відносин, розвитком фінансових інструментів та банківської системи в Україні та світі, а також навчитися аналізувати еволюцію кредиту від давніх часів до сучасності.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про кредитні відносини

- Поняття кредиту та його основні елементи;
- Історія кредитних відносин від античності до сучасності:
    - Античні цивілізації (Месопотамія, Стародавній Єгипет, Греція, Рим) – зародження позик, боргових розписок та відсотків;
    - Середньовіччя – розвиток гільдій, процентних позик, іпотечних договорів;
    - Новий час – поява банків, перших кредитних установ та інструментів позик;
    - Сучасний етап – банківські кредити, кредитні картки, споживчі та бізнес-кредити, мікрофінансові організації;
- Роль Національного банку України у регулюванні кредитних відносин та забезпеченні стабільності фінансової системи;
- Значення історичного досвіду для сучасного управління фінансами.

Кредитні відносини – це система правових і фінансових відносин між позичальником і кредитором, що регулює надання коштів або товарів на умовах повернення та, зазвичай, сплати відсотків.

2. Дослідити практичне значення знань про кредитні відносини

- Розуміння історії кредиту допомагає оцінювати сучасні фінансові інструменти;
- Аналіз розвитку процентних ставок та умов кредитування у минулому допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо позик;
- Вивчення кредитних договорів і правил їх укладання дозволяє уникати фінансових ризиків;
- Застосування знань у плануванні особистого та бізнес-бюджету;
- Для студентів і майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери знання історії кредиту допомагає розуміти розвиток фінансових послуг, які можуть використовуватися для розвитку бізнесу.

3. Провести віртуальну екскурсію Музею грошей НБУ

- Відвідати онлайн-екскурсію на офіційному сайті Музею грошей НБУ;
- Ознайомитися з виставками, присвяченими кредитним відносинам, боргам та грошовим інструментам різних епох;
- Виписати 5 цікавих фактів про кредитні відносини з давніх часів до сьогодення;
- Проаналізувати, які елементи історичних кредитів використовуються і в сучасних банківських продуктах.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кредитні відносини?
2. Які форми позик існували в античності?
3. Як розвивалися кредитні відносини у середньовіччі?
4. Які сучасні види кредитів існують в Україні?
5. Яку роль відіграє Національний банк України у кредитній системі?
6. Як історія кредиту впливає на сучасне управління фінансами?
7. Наведіть приклад кредитного інструменту, який існував у Стародавньому Римі.
8. Як віртуальна екскурсія Музею грошей допомагає у фінансовій грамотності?
9. Які елементи стародавніх кредитних відносин використовуються сьогодні?

10. Як знання історії кредиту корисні для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Історія грошей та кредитних відносин. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Музей грошей НБУ – онлайн-екскурсії https://museum.bank.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність https://osvita.diia.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Національний банк України – історія грошей https://bank.gov.ua

Самостійна робота №13

Тема: Історія виникнення кредиту.

Мета: Ознайомитися з історичними етапами розвитку кредитних відносин, зрозуміти роль кредиту у економічному житті та оцінити його еволюцію від античності до сучасності.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про історію кредиту

- Поняття кредиту: тимчасове отримання коштів або товарів з обов’язком повернення та сплати відсотків;
- Виникнення кредиту в давніх цивілізаціях:
  - **Месопотамія (3000–2000 рр. до н.е.)** – перші боргові розписки на глиняних табличках;
  - **Стародавній Єгипет** – кредити у зерні та землі для фермерів;
  - **Стародавня Греція та Рим** – розвиток грошових позик, відсотків та договірних зобов’язань;
- Середньовіччя: поява банків, кредитних гільдій, іпотечних договорів та відсоткових позик;
- Новий час: розвиток банківської системи, формування споживчого кредиту, появи кредитних установ;
- Сучасність: банківські кредити, кредитні картки, споживчі та бізнес-кредити, мікрофінансові організації;
- Значення кредиту для розвитку економіки та бізнесу: стимулювання споживчого попиту, розвиток підприємництва, інвестиційна діяльність.

Кредит – це економічна угода, яка дозволяє позичальнику отримати ресурси зараз і повернути їх у майбутньому, зазвичай із певною винагородою у вигляді відсотків.

2. Дослідити практичне значення знань про історію кредиту

- Розуміння еволюції кредиту допомагає оцінювати сучасні фінансові інструменти;
- Аналіз стародавніх кредитних практик допомагає уникати ризиків і краще планувати позики;
- Вивчення кредитних договорів і правил їх укладання дозволяє приймати обґрунтовані фінансові рішення;
- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери знання історії кредиту допомагає оцінювати фінансові послуги для розвитку бізнесу та планування витрат.

3. Провести практичне завдання

- Зробіть хронологічну таблицю розвитку кредиту від античності до сучасності (5–6 етапів);
- Наведіть 3 приклади кредитних інструментів, які використовувалися в минулому;
- Порівняйте умови стародавніх кредитів із сучасними банківськими продуктами.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кредит і які його основні елементи?
2. Де і коли виникли перші кредитні відносини?
3. Як кредит функціонував у Стародавньому Єгипті та Месопотамії?
4. Які форми кредиту існували в Стародавній Греції та Римі?
5. Як розвивалися кредитні відносини у середньовіччі?
6. Які нововведення у сфері кредиту з’явилися в новий час?
7. Як сучасні кредити відрізняються від стародавніх позик?
8. Чому знання історії кредиту важливе для фінансової грамотності?
9. Наведіть приклад кредитного інструменту минулого, який використовують сьогодні.
10. Як кредит стимулює розвиток економіки та бізнесу?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Історія кредиту та банківських операцій. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Музей грошей НБУ – історія кредиту
   https://museum.bank.gov.ua
2. Національний банк України – історія банківської системи
   https://bank.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua

4. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua

Самостійна робота №14

Тема: Види інвестиційних стратегій.

Мета: Ознайомитися з основними видами інвестиційних стратегій, їхніми особливостями, ризиками та практичним застосуванням для досягнення фінансових цілей.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про інвестиційні стратегії

- Поняття інвестиційної стратегії – план або підхід до розміщення капіталу для отримання доходу та збереження фінансових ресурсів;
- Основні види інвестиційних стратегій:
    1. **Консервативна стратегія** – мінімізація ризику, інвестиції у надійні активи (депозити, облігації державних підприємств);
    2. **Агресивна стратегія** – максимізація доходу за високого ризику, інвестиції у акції високотехнологічних компаній, криптовалюти;
    3. **Збалансована (поміркована) стратегія** – поєднання безпечних і високоризикових активів;
    4. **Дохідна стратегія** – фокус на отриманні регулярного доходу (дивіденди, відсотки по облігаціях);
    5. **Інвестиції в ріст (growth strategy)** – вкладення в активи з високим потенціалом зростання вартості;
    6. **Стратегія «купуй і тримай» (buy and hold)** – довгострокове утримання активів без частих угод;
    7. **Диверсифікаційна стратегія** – розподіл інвестицій між різними активами для зменшення ризиків;
    8. **Спекулятивна стратегія** – короткострокові інвестиції з метою швидкого отримання прибутку.
- Вибір стратегії залежить від фінансових цілей, рівня ризикованості, терміну інвестування та знань інвестора.

2. Дослідити практичне застосування знань про інвестиційні стратегії

- Планування власних заощаджень і інвестицій у залежності від цілей (купівля житла, освіта, пенсійні накопичення);
- Використання консервативних стратегій для збереження капіталу, а агресивних – для отримання високого доходу;
- Диверсифікація інвестицій для зменшення ризиків;
- Аналіз фінансових ринків та оцінка потенційних доходів і ризиків;
- Для фахівців готельно-ресторанної сфери знання інвестиційних стратегій допомагає планувати розвиток бізнесу та вибір оптимальних фінансових інструментів для інвестування у проекти закладу.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке інвестиційна стратегія?
2. Які основні види інвестиційних стратегій існують?

3. В чому відмінність консервативної та агресивної стратегії?
4. Що таке диверсифікаційна стратегія і навіщо вона потрібна?
5. Які переваги стратегії «купуй і тримай»?
6. Як вибір стратегії залежить від фінансових цілей інвестора?
7. Наведіть приклад доходної інвестиційної стратегії.
8. Як спекулятивна стратегія відрізняється від стратегії росту?
9. Чому важливо враховувати ризики при виборі стратегії?
10. Як знання інвестиційних стратегій корисні для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Інвестиції та управління капіталом. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
2. Національний банк України – інвестиційні інструменти
   https://bank.gov.ua
3. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
4. Міністерство економіки України – фінансова політика
   https://me.gov.ua

Самостійна робота №15

Тема: Основні правила вибору надійного брокера.

Мета: Ознайомитися з критеріями вибору надійного брокера, методами оцінки фінансової безпеки та практичним застосуванням у плануванні інвестицій.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про брокера та його роль

- **Брокер** – це фінансова компанія або фізична особа, яка виступає посередником між інвестором і фінансовими ринками, допомагає купувати та продавати цінні папери, валюту, товари або криптовалюту;
- Роль брокера у фінансових операціях: доступ до ринку, консультації, виконання ордерів, надання аналітики та інструментів управління ризиками;
- Основні види брокерів: фондові, валютні, товарні, криптовалютні;
- Ризики при виборі ненадійного брокера: фінансові втрати, шахрайство, відсутність гарантій повернення коштів.

2. Основні правила вибору надійного брокера

1. **Ліцензія та регулювання** – перевіряти наявність ліцензії від Національної комісії з цінних паперів та бірж (НКЦПБ) або міжнародних регуляторів;
2. **Репутація та відгуки** – досліджувати рейтинги брокера, відгуки реальних користувачів, наявність судових або скаргових випадків;
3. **Фінансова прозорість** – публікація звітності, доступ до умов торгівлі, комісій та спредів;
4. **Наявність страхування депозитів або гарантій** – захист коштів клієнтів у разі банкрутства брокера;
5. **Якість платформи та сервісу** – стабільність торгової платформи, наявність мобільних додатків, швидкість виконання ордерів;
6. **Підтримка клієнтів** – професійна консультація, доступність служби підтримки, швидке реагування на запити;
7. **Прозорі умови комісій та зборів** – відсутність прихованих платежів, чітка структура комісій;
8. **Можливість навчання та аналітики** – доступ до навчальних матеріалів, вебінарів, аналітичних оглядів;
9. **Тестовий або демо-рахунок** – можливість перевірити платформу та умови без ризику втрати власних коштів.

3. Практичне застосування знань

- Вибір брокера для інвестування у фондові або валютні ринки;
- Порівняння кількох брокерів перед укладанням договору;
- Використання демо-рахунку для навчання та тестування стратегії інвестування;
- Оцінка ризику та захист власних коштів;
- Для фахівців готельно-ресторанної сфери знання критеріїв вибору брокера допомагає безпечно інвестувати кошти підприємства або особисті заощадження.

Питання для самоконтролю

1. Хто такий брокер і яку роль він виконує?
2. Які види брокерів існують?
3. Чому важливо перевіряти ліцензію брокера?
4. Як оцінити репутацію брокера?
5. Які фактори забезпечують фінансову безпеку клієнта?
6. Чому важливо знати комісії та спреди брокера?
7. Як демо-рахунок допомагає новачкам?
8. Чому якість платформи та служби підтримки важлива для інвестора?
9. Як знання правил вибору брокера корисні для управління особистими фінансами?
10. Наведіть приклад ризику при виборі ненадійного брокера.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Інвестування та фінансовий ринок. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України https://www.nssmc.gov.ua
2. Національний банк України – інвестиційні послуги https://bank.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Дія. Освіта – фінансова грамотність https://osvita.diia.gov.ua

Самостійна робота №16

Тема: Рівні пенсійної системи України.

Мета: Ознайомитися з структурою пенсійної системи України, видами пенсій та принципами її функціонування, а також навчитися оцінювати роль пенсійних рівнів у фінансовому плануванні.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про пенсійну систему

1. **Пенсійна система України** – це комплекс державних та приватних механізмів забезпечення громадян доходом після виходу на пенсію;
2. **Основні рівні пенсійної системи**:

Перший (солідарний) рівень – державна пенсія, що фінансується за рахунок страхових внесків працюючого населення (Пенсійний фонд України);

Другий (накопичувальний) рівень – обов'язкові накопичувальні пенсійні фонди (відкладення частини внесків на індивідуальні рахунки, які інвестуються для майбутньої пенсії);

Третій (добровільний) рівень – приватні пенсійні фонди, індивідуальні накопичення та додаткові програми за вибором громадянина;

1.Принципи функціонування: солідарність, накопичення, добровільність;

Роль держави – регулювання, контроль страхових внесків, забезпечення соціальної справедливості;

Значення для фінансової грамотності – планування майбутніх доходів, оцінка необхідних накопичень, розуміння принципів страхування ризиків старості.

2. Дослідити практичне значення знань про рівні пенсійної системи

- Планування особистих фінансових накопичень на пенсію;
- Використання обов'язкових і добровільних фондів для забезпечення стабільного доходу у старості;
- Оцінка необхідності додаткових накопичень залежно від очікуваного рівня державної пенсії;

- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери знання пенсійних рівнів допомагає оцінювати власні соціальні гарантії та планувати довгострокові фінансові цілі.

3. Практичне завдання

- Скласти схему трьох рівнів пенсійної системи України;
- Навести приклади кожного рівня пенсійного забезпечення;
- Проаналізувати, який рівень є основним для більшості громадян та чому;
- Розрахувати приблизні накопичення при добровільному пенсійному внеску (наприклад, 5–10% доходу щомісячно).

Питання для самоконтролю:

1. Що таке пенсійна система України і які її основні функції?
2. Назвіть три рівні пенсійної системи та їх особливості.
3. Що таке солідарний принцип у пенсійній системі?
4. Які переваги накопичувального рівня пенсії?
5. Що включає добровільний рівень пенсії і чому він важливий?
6. Як держава регулює пенсійну систему?
7. Наведіть приклад практичного застосування знань про пенсійні рівні для особистого бюджету.
8. Чому важливо поєднувати обов’язкові та добровільні внески?
9. Як пенсійна система впливає на фінансову стабільність громадян?
10. Як знання пенсійної системи корисні для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

Державна служба статистики України. Соціально-економічні показники. – Київ, 2022.

1. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
2. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
3. Коваленко В. Пенсійна система України: структура та рівні. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Пенсійний фонд України – офіційний портал https://www.pfu.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність https://osvita.diia.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Міністерство соціальної політики України – пенсійна реформа https://www.msp.gov.ua

Самостійна робота №17

Тема: Топ-10 недержавних пенсійних фондів: довіряти чи ризикувати.

Мета: Ознайомитися з основними критеріями оцінки надійності недержавних пенсійних фондів (НПФ), зрозуміти ризики та переваги інвестування через ці фонди, а також навчитися приймати обґрунтовані фінансові рішення.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про недержавні пенсійні фонди

- **Недержавний пенсійний фонд (НПФ)** – це організація, яка акумулює добровільні пенсійні внески громадян та інвестує їх для формування додаткової пенсії;
- Основні завдання НПФ: забезпечення накопичувальної пенсії, збільшення доходів учасників, професійне управління фінансами;
- Різниця між державною та недержавною пенсією: державна пенсія виплачується за солідарним принципом, НПФ – за накопичувальним і добровільним принципом;
- Переваги інвестування через НПФ: можливість вищого доходу, вибір інвестиційної стратегії, додаткове пенсійне забезпечення;
- Ризики: нестабільність доходності, ризик банкрутства фонду, непрозорість управління активами.

2. Критерії вибору надійного недержавного пенсійного фонду

1. Ліцензія та регулювання – наявність дозволу від Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;
2. Репутація на ринку – тривалість діяльності, відгуки клієнтів, рейтинги;
3. Прозорість фінансової діяльності – публікація звітності, відкриті умови внесків та виплат;
4. Рівень доходності та історія інвестиційних результатів;
5. Система страхування або гарантій вкладів учасників;
6. Умови дострокового виходу та повернення коштів;
7. Доступність аналітики та консультацій для учасників.

3. Практичне застосування знань

- Порівняння топ-10 НПФ за критеріями надійності та доходності;
- Оцінка власного ризику та прийняття рішення щодо вкладення коштів у фонд;
- Використання НПФ як інструменту для довгострокового накопичення пенсійних заощаджень;
- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери – планування додаткових пенсійних накопичень або корпоративних програм для співробітників.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке недержавний пенсійний фонд і яка його роль?
2. У чому відмінність державної та недержавної пенсії?
3. Які переваги інвестування через НПФ?
4. Які ризики існують при виборі НПФ?
5. На що слід звертати увагу при виборі надійного фонду?
6. Як оцінювати доходність НПФ?
7. Чому важлива прозорість фінансової діяльності фонду?
8. Які гарантії захищають учасників НПФ?
9. Наведіть приклад практичного застосування знань про НПФ для планування пенсії.

10. Чому знання про НПФ важливі для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Недержавні пенсійні фонди: ризики та доходність. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України – ліцензії НПФ https://www.nssmc.gov.ua
2. Пенсійний фонд України – недержавні пенсійні фонди https://www.pfu.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
4. Дія. Освіта – фінансова грамотність https://osvita.diia.gov.ua

Самостійна робота №18

Тема: Історія інвестицій в контексті українських та світових реалій.

Мета: Ознайомитися з історичним розвитком інвестицій у світі та Україні, зрозуміти еволюцію інвестиційних інструментів та практичне значення історії інвестицій для сучасного фінансового планування.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про історію інвестицій

- **Інвестиції** – це вкладення капіталу з метою отримання прибутку або економічної вигоди в майбутньому;
- **Світові реалії**:
  - **Античність** – інвестиції у торговельні каравани, судна, аграрні проєкти;
  - **Середньовіччя** – розвиток гільдій, торгових компаній, ранніх банківських операцій;
  - **Нова доба** – поява фондових бірж (Амстердам, 1602 р.), акційних компаній, державних облігацій;
  - **XX століття** – розвиток фондового ринку, державних та приватних інвестиційних інструментів, венчурного капіталу;
  - **XXI століття** – цифрові інвестиції, криптовалюти, міжнародні фондові ринки, глобалізація капіталу.
- **Український контекст**:
  - До 1991 р. – планова економіка, обмежені інвестиційні можливості, державні підприємства;
  - 1990–2000 рр. – початок приватизації, появи перших інвестиційних фондів та біржових інструментів;

- 2000–2020 рр. – розвиток фондового ринку, накопичувальні пенсійні фонди, приватні інвестиційні компанії;
- 2020–2025 рр. – діджиталізація інвестицій, зростання доступності онлайн-брокерів та інвестиційних платформ, вплив глобальних трендів на український ринок.

2. Дослідити практичне значення знань про історію інвестицій

- Оцінка ризиків і доходності інвестицій у різні періоди історії;
- Розуміння впливу глобальних подій на українські інвестиційні можливості;
- Планування власних фінансових вкладень з урахуванням досвіду минулого;
- Для фахівців готельно-ресторанної сфери – можливість аналізувати інвестиційні проєкти для розвитку бізнесу та оптимізації капіталу.

3. Практичне завдання:

- Скласти хронологічну таблицю основних етапів розвитку інвестицій у світі та Україні (5–6 ключових подій);
- Навести приклади інвестиційних інструментів на різних історичних етапах;
- Проаналізувати, які уроки історії інвестицій можна застосувати у сучасних фінансових рішеннях.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке інвестиції?
2. Які інвестиційні інструменти існували в античності та середньовіччі?
3. Коли з’явилися перші фондові біржі у світі і для чого вони створювалися?
4. Як розвивалися інвестиції в Україні після 1991 року?
5. Які сучасні інвестиційні інструменти з’явилися в XXI столітті?
6. Чому важливо знати історію інвестицій для сучасного інвестора?
7. Наведіть приклад українського інвестиційного інструменту минулого і сучасного.
8. Як глобальні події впливають на інвестиційний ринок України?
9. Які уроки історії інвестицій можна застосувати для бізнес-планування?
10. Як знання історії інвестицій корисні для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Інвестиції: світовий та український контекст. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Освітній портал з фінансової грамотності https://finlit.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність https://osvita.diia.gov.ua

3. Національний банк України – інвестиційні інструменти https://bank.gov.ua
4. Міністерство економіки України – інвестиційна політика https://me.gov.ua

Самостійна робота №19

Тема: Типові помилки в інвестуванні.

Мета: Ознайомитися з найпоширенішими помилками інвесторів, зрозуміти причини їх виникнення та навчитися уникати ризиків для ефективного управління фінансами.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про типові помилки в інвестуванні

- **Інвестування** – вкладення коштів у фінансові інструменти чи бізнес з метою отримання доходу або прибутку;
- **Основні типові помилки інвесторів:**
    1. **Нехватка планування** – відсутність чітких цілей та стратегії;
    2. **Інвестування без аналізу** – прийняття рішень на основі емоцій або порад знайомих;
    3. **Відсутність диверсифікації** – вкладення всіх коштів у один актив;
    4. **Надмірний ризик** – агресивні інвестиції без оцінки потенційних втрат;
    5. **Інвестування у неперевірені інструменти** – сумнівні НПФ, стартапи, криптовалюти без дослідження;
    6. **Панічна поведінка** – продаж активів під час кризових коливань ринку;
    7. **Ігнорування комісій та витрат** – не врахування спредів, податків та зборів;
    8. **Короткострокове мислення** – очікування швидких прибутків замість довгострокового планування;
    9. **Відсутність контролю за портфелем** – ігнорування змін у ринковій кон’юнктурі;
    10. **Слідування модним трендам без аналізу** – інвестування тільки через популярність активу.
- Розуміння цих помилок допомагає підвищити ефективність інвестицій, знизити ризики та забезпечити стабільний прибуток.

2. Практичне застосування знань про помилки

- Аналіз власних інвестиційних рішень для виявлення помилок;
- Використання стратегій диверсифікації та довгострокового планування;
- Оцінка ризиків і доходності перед вкладенням коштів;
- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери – планування інвестицій у бізнес, оцінка ризиків і ефективності вкладень.

3. Практичне завдання:

- Скласти список власних потенційних помилок при інвестуванні;
- Провести аналіз прикладів неуспішних інвестицій та виявити причини невдач;
- Розробити простий план запобігання помилок при власних інвестиціях.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке інвестування і для чого воно потрібне?
2. Які основні типові помилки роблять інвестори?
3. Чому відсутність диверсифікації є ризикованою?
4. Які помилки виникають через емоційне прийняття рішень?
5. Чому важливо оцінювати комісії та витрати при інвестуванні?
6. Які ризики несе короткострокове мислення?
7. Як уникати паніки під час ринкових коливань?
8. Чому важливо аналізувати інвестиційні інструменти перед вкладенням?
9. Наведіть приклад помилки при інвестуванні в популярні активи.
10. Як знання типових помилок допомагає ефективно управляти фінансами?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Інвестування: ризики та ефективність. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
3. Національний банк України – інвестиційні інструменти
   https://bank.gov.ua
4. Міністерство економіки України – інвестиційна політика
   https://me.gov.ua

Самостійна робота №20

Тема: Технологічні засоби для інвесторів.

Мета: Ознайомитися з сучасними технологічними інструментами, які використовують інвестори для аналізу, управління та контролю інвестицій, та навчитися практично застосовувати ці засоби.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про технологічні засоби для інвесторів

- **Технологічні засоби для інвесторів** – цифрові платформи, програми та сервіси, що дозволяють ефективно управляти фінансовими активами;
- Основні типи технологічних засобів:
    1. **Онлайн-брокери** – платформи для купівлі та продажу цінних паперів, валют та інших активів (ПриватБанк, Freedom Finance, Interactive Brokers);
    2. **Мобільні додатки для інвестування** – зручний доступ до рахунків, аналітики та торгівлі (Monobank Invest, Revolut, eToro);
    3. **Платформи для аналізу ринку** – фінансові портали з графіками, індикаторами та новинами (TradingView, Investing.com);

4. **Автоматизовані радники (робо-эдвайзери)** – алгоритмічне управління портфелем на основі заданих параметрів (Betterment, Wealthfront, Smartly);
5. **Сервіси для моніторингу портфеля** – відстеження доходності та ризиків (Yahoo Finance, Portfolio Performance);
6. **Онлайн-курси та навчальні платформи** – підвищення фінансової грамотності та знань про інвестиції (Coursera, Diia.Osvita, Finlit.gov.ua);
7. **Криптовалютні платформи** – торгівля та аналіз цифрових активів (Binance, Coinbase, Kraken);
8. **Блокчейн та смарт-контракти** – технологія для безпечного обігу інвестиційних активів.

- **Переваги використання технологічних засобів**: швидкий доступ до ринку, зручність управління портфелем, точний аналіз даних, мінімізація людських помилок, економія часу.

2. Практичне застосування технологічних засобів

- Вибір онлайн-брокера та платформи для інвестицій;
- Використання мобільних додатків для контролю доходності та ризиків;
- Аналіз графіків, трендів та фінансових новин для прийняття рішень;
- Використання робо-эдвайзерів для автоматизації стратегії інвестування;
- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери – застосування технологій для управління корпоративними інвестиціями, оптимізації бюджету та планування розвитку бізнесу.

3. Практичне завдання:

- Скласти список з 5–7 технологічних інструментів, які можна використовувати для власних інвестицій;
- Вибрати одну платформу та описати її можливості для аналізу та управління активами;
- Провести короткий аналіз власного портфеля або гіпотетичного інвестиційного кейсу за допомогою обраного засобу.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке технологічні засоби для інвесторів?
2. Які типи технологічних платформ існують для торгівлі активами?
3. В чому переваги мобільних додатків для інвестування?
4. Що таке робо-эдвайзери і як вони працюють?
5. Як сервіси для моніторингу портфеля допомагають уникнути помилок?
6. Які можливості дають платформи для аналізу ринку?
7. Чому важливо використовувати онлайн-курси та навчальні ресурси?
8. Як блокчейн впливає на безпеку інвестицій?
9. Наведіть приклад практичного застосування технологічного засобу для управління інвестиціями.
10. Як знання технологічних інструментів корисні для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.

2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Технології у фінансовому менеджменті та інвестуванні. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
3. Національний банк України – інвестиційні технології
   https://bank.gov.ua
4. Інвестиційні платформи та аналітика – TradingView
   https://www.tradingview.com

Самостійна робота №21

Тема: Типи і види страхових організацій, створюваних в Україні.

Мета: Ознайомитися з основними типами та видами страхових організацій в Україні, їх функціями та роллю у фінансовій системі, а також навчитися оцінювати їхню діяльність для захисту власних фінансових інтересів.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про страхові організації

- **Страхова організація** – юридична особа, яка надає страхові послуги, збирає страхові внески та відшкодовує збитки відповідно до страхових договорів;
- **Основні типи страхових організацій в Україні:**
    1. **Страхові компанії** – приватні або державні, які надають послуги зі страхування життя, майна, здоров'я, відповідальності;
    2. **Реєстратори страхових брокерів та агентів** – компанії, що здійснюють посередництво між страхувальником і страховиком;
    3. **Страхові спілки (кооперативи)** – добровільні об'єднання для спільного страхування учасників;
    4. **Недержавні пенсійні фонди** (як вид страхових організацій у частині накопичувального страхування життя);
    5. **Страхові брокери та агенти** – фізичні або юридичні особи, що продають страхові продукти та консультують клієнтів.
- **Класифікація за видами страхування:**
    1. **Обов'язкове страхування** – державою регламентоване (автоцивілка, страхування працівників);
    2. **Добровільне страхування** – вибір клієнта (майно, життя, здоров'я, відповідальність);
    3. **Приватне страхування** – надається комерційними страховиками;
    4. **Державне страхування** – забезпечується державними страховими організаціями або фондами.
- **Роль страхових організацій:**
    1. Захист фінансових інтересів громадян і бізнесу;
    2. Розподіл ризиків та мінімізація втрат;

3. Сприяння стабільності економіки;
4. Підтримка інвестиційної та кредитної діяльності.

Практичне застосування знань

- Вибір страхових компаній для особистого або корпоративного страхування;
- Оцінка надійності страхових організацій перед укладанням договору;
- Використання страхових продуктів для захисту бізнесу готельно-ресторанної сфери;
- Планування витрат на страхування в особистому та корпоративному бюджеті.

Практичне завдання:

- Скласти таблицю основних типів страхових організацій в Україні з прикладами компаній;
- Розділити їх за видами страхування та формою власності;
- Навести приклади, коли страхові продукти допомагають мінімізувати ризики для бізнесу та фізичних осіб.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке страхова організація і яку функцію вона виконує?
2. Які основні типи страхових організацій існують в Україні?
3. Чим відрізняється страхова компанія від страхової спілки?
4. Які види страхування надають страхові організації?
5. Що таке обов’язкове і добровільне страхування?
6. Яка роль страхових організацій у фінансовій системі?
7. Як оцінити надійність страховика перед укладанням договору?
8. Наведіть приклад використання страхових продуктів для бізнесу.
9. Чому страхування важливе для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери?
10. Як страхові організації допомагають мінімізувати фінансові ризики?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Страхові організації в Україні: типи та види. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України – страхування
   https://www.nfp.gov.ua
2. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
3. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
4. Асоціація страхових компаній України
   https://insurance.org.ua

Самостійна робота №22

Тема: Державне регулювання страхової діяльності.

Мета: Ознайомитися з принципами та механізмами державного регулювання страхової діяльності в Україні, зрозуміти роль контролюючих органів у забезпеченні стабільності ринку страхових послуг та захисті інтересів громадян і бізнесу.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про державне регулювання страхової діяльності

- **Державне регулювання страхової діяльності** – система заходів, що забезпечує контроль, ліцензування, нагляд і стабільність ринку страхових послуг;
- **Основні завдання державного регулювання:**
    1. Захист прав страхувальників і страхувальників;
    2. Контроль фінансової стабільності страхових організацій;
    3. Ліцензування страхових компаній, брокерів і агентів;
    4. Встановлення мінімальних вимог до резервів і капіталу страховиків;
    5. Регулювання тарифів і страхових продуктів;
    6. Запобігання недобросовісній конкуренції та фінансовим шахрайствам;
    7. Контроль виконання страхових зобов'язань.
- **Основні державні органи, що регулюють страхову діяльність в Україні:**
    1. **Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (НКФП)** – контроль за діяльністю страхових компаній, брокерів, агентів та НПФ;
    2. **Національний банк України (НБУ)** – контроль страхових компаній, які займаються страхуванням життя та інвестиційними продуктами;
    3. **Міністерство фінансів України** – нормативне регулювання, формування політики та законодавчої бази;
    4. **Державна податкова служба** – контроль податкових аспектів страхової діяльності.
- **Значення державного регулювання:**
    1. Стабільність фінансової системи;
    2. Захист прав і інтересів громадян та бізнесу;
    3. Забезпечення прозорості і довіри до страхового ринку;
    4. Сприяння розвитку страхових продуктів та інвестицій.

2. Практичне застосування знань:

- Вибір надійного страховика з урахуванням ліцензії та регулювання;
- Контроль страхових договорів та виконання зобов'язань страховика;
- Використання знань про регулювання для планування страхових витрат у бізнесі;
- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери – оцінка страхових ризиків підприємства, контроль виконання умов страхових полісів.

3. Практичне завдання:

- Скласти список основних органів державного регулювання страхової діяльності та їх функцій;
- Навести приклади контролю та перевірок, що здійснюють державні органи;

- Провести аналіз конкретного страхового продукту та перевірити його відповідність державним вимогам.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке державне регулювання страхової діяльності?
2. Які основні завдання державного регулювання страхового ринку?
3. Які державні органи здійснюють контроль за страховиками в Україні?
4. Чому ліцензування є важливою частиною регулювання?
5. Як державне регулювання забезпечує фінансову стабільність страхових компаній?
6. Наведіть приклади заходів, які запобігають шахрайству у страхуванні.
7. Які вимоги держави до резервів і капіталу страховиків?
8. Як знання про державне регулювання допомагає захистити права страхувальника?
9. Наведіть приклад використання знань про регулювання для бізнесу.
10. Чому контроль держави підвищує довіру до страхового ринку?

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Страхування в Україні: державне регулювання та контроль. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
   https://www.nfp.gov.ua
2. Національний банк України – страхування
   https://bank.gov.ua
3. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
4. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua

Самостійна робота №23

Тема: Інноваційні та сучасні тенденції в страхуванні.

Мета: Ознайомитися з новітніми технологіями та сучасними тенденціями у сфері страхування в Україні та світі, зрозуміти, як інновації впливають на розвиток страхових продуктів та підвищують ефективність страхових компаній.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про інновації в страхуванні

- **Сучасне страхування** – розвиток страхових послуг із застосуванням новітніх технологій, цифрових платформ та інноваційних підходів до ризик-менеджменту;

- **Основні тенденції та інновації:**
    1. **Цифровізація страхових послуг** – використання мобільних додатків, онлайн-платформ для купівлі полісів і обробки заявок;
    2. **Big Data та аналітика ризиків** – аналіз великих даних для точного розрахунку тарифів та прогнозування страхових випадків;
    3. **Інтернет речей (IoT)** – датчики, смарт-пристрої для моніторингу здоров'я, автомобілів та майна;
    4. **Телематика у страхуванні** – оцінка поведінки водіїв для автострахування (Pay-as-you-drive);
    5. **Робо-эдвайзери та автоматизація процесів** – швидка обробка заявок, автоматизований розрахунок виплат;
    6. **Інноваційні страхові продукти** – страхування від кіберризиків, пандемій, цифрових активів;
    7. **Блокчейн та смарт-контракти** – забезпечення прозорості, безпеки та автоматичного виконання договорів;
    8. **Екологічне страхування та ESG-інструменти** – страхування проєктів з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських критеріїв;
    9. **Інтеграція з фінансовими сервісами (InsurTech)** – поєднання страхування, банківських послуг та інвестиційних платформ.
- **Переваги впровадження інновацій:** підвищення ефективності страхових компаній, зниження операційних витрат, покращення якості обслуговування клієнтів, точніший розрахунок ризиків, зменшення страхових шахрайств.

2. Практичне застосування знань

- Використання цифрових платформ та мобільних додатків для вибору та купівлі страхових продуктів;
- Аналіз інноваційних страхових продуктів для бізнесу та особистого страхування;
- Для майбутніх фахівців готельно-ресторанної сфери – використання інновацій у страхуванні корпоративного майна, відповідальності та персоналу;
- Планування бюджету з урахуванням нових технологічних та інноваційних рішень страхових компаній.

3. Практичне завдання

- Скласти список 5–7 інноваційних страхових технологій або продуктів, що використовуються в Україні та світі;
- Обрати один інноваційний продукт і описати, як він підвищує ефективність страхування;
- Провести аналіз впливу інновацій на зменшення ризиків у корпоративному страхуванні

Питання для самоконтролю:

1. Що таке інновації в страхуванні?
2. Які сучасні технології використовуються для цифровізації страхових послуг?
3. Як Big Data допомагає в управлінні ризиками?
4. Що таке телематика у страхуванні і які її переваги?
5. Як блокчейн і смарт-контракти змінюють страхову діяльність?
6. Наведіть приклади інноваційних страхових продуктів.
7. Як InsurTech інтегрує страхування з іншими фінансовими сервісами?
8. Чому важливе впровадження інновацій для корпоративного страхування?

9. Як сучасні технології підвищують якість обслуговування клієнтів?
10. Наведіть приклад інноваційного страхового рішення, яке можна використовувати у готельно-ресторанному бізнесі.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Фінансова грамотність населення. – Київ, 2022.
2. Соколовська А. Фінансова система України. – Київ: КНЕУ, 2023.
3. Пилипенко О. Фінансова грамотність: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022.
4. Коваленко В. Інновації в страхуванні: тенденції та технології. – Київ, 2021.

Посилання на вебресурси:

1. Освітній портал з фінансової грамотності
   https://finlit.gov.ua
2. Дія. Освіта – фінансова грамотність
   https://osvita.diia.gov.ua
3. Національний банк України – страхування та інновації
   https://bank.gov.ua
4. Асоціація страхових компаній України – інноваційні продукти
   https://insurance.org.ua